

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2022 r.
sprawy **S. K. i N. B.**,
skazanych za popełnienie przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art.
286 § 1 k.k. i art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
z powodu kasacji wniesionych przez obrońcę skazanych,
od wyroku Sądu Okręgowego w P.,
z dnia 12 listopada 2021 r., sygn. akt XVII Ka (...),
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 26 maja
2021 r., sygn. akt VIII K (...)

postanowił

- 1. oddalić obie kasacje jako oczywiście bezzasadne;**
- 2. obciążyć skazanych kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P., wyrokiem z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt VIII K (...), oskarżonych N. B. i S. K. uznał za winnych tego, że nie później niż dnia 4 listopada 2016 roku, wspólnie i w porozumieniu,

działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłowali wprowadzić T. G. w błąd co do istnienia zobowiązania wekslowego na kwotę 80.000 złotych i doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 80.000 złotych w ten sposób, że spowodowali wypełnienie weksla in blanco na kwotę 80.000 złotych przez pełnomocnika, niezgodnie z wolą wystawcy i skierowanie przez niego wezwania do wykupu tego weksla przez T. G., pomimo że weksel ten stanowił zabezpieczenie umowy pożyczki w kwocie 1.000 złotych, lecz celu swojego nie osiągnęli z uwagi na postawę pokrzywdzonego kwestionującą zasadność żądania wykupu weksla, tj. winnych przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., i za to, na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 14 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. oraz art. 33 § 2 k.k., wymierzył kary:

1. oskarżonemu S. K. 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych,
2. oskarżonej N. B. 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych, przy czym, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k., wykonanie orzeczonej wobec N. B. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby.

Od wyroku Sądu I instancji apelację wniósł obrońca oskarżonego S. K., zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. rażące naruszenie przepisu art. 33 § 2 k.p.k. przez rozpoznawanie sprawy należącej do właściwości Sądu Okręgowego;

2. rażące naruszenie przepisu art. 35 § 1 i 2 k.p.k. przez zaniechanie przekazania sprawy Sądowi rzeczowo właściwemu w momencie podjęcia decyzji co do możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu i uprzedzeniu stron o możliwości takiej zmiany, tj. w datach 19 marca 2020 r. i 16 września 2020 r.;
 3. rażące naruszenie przepisu art. 34 § 3 k.p.k. w zw. z art. 399 §1 k.p.k. w zw. z art. 35 §1 k.p.k. polegające na przekazaniu części sprawy, w odniesieniu do dwóch stawianych oskarżonym zarzutów, po łącznym rozpoznaniu wszelkich stawianych oskarżonym zarzutów po zamknięciu rozprawy;
 4. rażące naruszenie zasady wyrażonej w art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez brak analizy wyjaśnień składanych przez oskarżonego przez pryzmat wszelkich dowodów przeprowadzonych i ujawnionych na rozprawie, a tym samym brak jakiegokolwiek odniesienia do linii obrony oskarżonego;
 5. naruszenie zasady wyrażonej w art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny dowodów z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego w sposób jawnie nieobiektywny, pod z góry przyjętą przez Sąd I instancji tezę, że oskarżony jest winny zarzucanych mu czynów;
 6. rażące naruszenie przepisu art. 286 § 1 k.k. poprzez uznanie oskarżonego za winnego zarzucanego czynu popełnionego w sposób opisany przez Sąd I instancji,
- oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi rzeczowo właściwemu do łącznego rozpoznania sprawy w ramach wszystkich stawianych w akcie oskarżenia zarzutów.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł także obrońca oskarżonej N. B., zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. „obrazę przepisów postępowania, tj. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. i art. 7 k.p.k., polegającą na przeprowadzeniu dowolnej, fragmentarycznej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, zamiast swobodnej oceny tych dowodów z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, w szczególności polegającą na:
 1. istotnym pominięciu i nierozważeniu w sposób wyczerpujący wyjaśnień oskarżonej N. B. i oskarżonego S. K. w zakresie posiadania wierzytelności wobec pokrzywdzonych T. G. oraz Z. i D. G. i w konsekwencji niezasadnym pominięciu wyjaśnień wymienionych jako dowodu wskazującego na brak winy N. B. co do popełnienia przypisanych jej czynów;
 2. bezpodstawnym przecenieniu wartości dowodowej zeznań pokrzywdzonych T. G. oraz Z. i D. G. i przyjęciu, iż ich zeznania stanowią dowód obciążający N. B. co do sprawstwa przypisanego jej czynu w sytuacji, gdy zeznania wymienionych nie korespondowały z innymi dowodami w sprawie;
 3. nierozważeniu znaczenia i wpływu na świadomość oskarżonej faktu zbycia na jej rzecz w sierpniu 2016 r. przez S. K. wierzytelności wobec pokrzywdzonych, które zabezpieczone były podpisanymi przez pokrzywdzonych wekslami in blanco;
 4. nieuwzględnieniu przy analizie zebranych w sprawie dowodów zeznań świadka P. W., których treść wskazuje na brak odpowiedzialności karnej oskarżonej N. B.;
 5. bezpodstawnym odnoszeniu odpowiedzialności karnej oskarżonej N. B. do sytuacji finansowej S. K. w latach 2000-2006, prowadzonych wobec niego egzekucji, stanu majątkowego i możliwości zarobkowych S. K. w latach 2000-2006 oraz rodzaju i

skutku działań windykacyjnych podejmowanych przez wymienionego i tym samym niezachowaniu zasady indywidualizacji odpowiedzialności karnej;

6. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 5 § 2 k.p.k., polegającą na arbitralnym rozstrzygnięciu na niekorzyść oskarżonej N. B. wszystkich niedających się usunąć wątpliwości dotyczących zarówno faktu nabycia od S. K. wierzytelności wekslowych przysługujących wobec pokrzywdzonych, jak i dalszych działań zmierzających do wyegzekwowania wierzytelności przysługującej ww. oskarżonej;
7. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że:
 1. sytuacja majątkowa S. K. w latach 2000-2006 uniemożliwiała mu udzielenie pożyczek na kwoty objęte aktem oskarżenia;
 2. posiadane przez S. K. weksle in blanco z podpisami pokrzywdzonych dotyczyły innych umów pożyczek niż pożyczki na kwoty: 80.000,00 złotych oraz 250.000,00 złotych;
 3. oskarżona kierując do pokrzywdzonego T. G. za pośrednictwem adwokata wezwanie do zapłaty kwoty 80.000,00 złotych działała w świadomości, że wierzytelność taka nie istnieje i że jej dochodzenie stanowi usiłowanie oszustwa;
 4. oskarżona N. B. nabywając w sierpniu 2016 roku wierzytelności od S. K. nie dysponowała kwotą 40.000,00 złotych, a jej działania windykacyjne poprzez pełnomocnika procesowego były podjęte wspólnie i w porozumieniu ze S. K. i zmierzały do wyłudzenia od ww. pokrzywdzonego kwoty 80.000,00 złotych”.

Obrońca podnosząc takie zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonej N. B. od popełnienia przypisanych jej czynów, ewentualnie uchylenie w całości zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 12 listopada 2021 r., sygn. akt XVII Ka (...), zaskarżony wyrok Sądu I instancji utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniosła obrońca skazanych N. B. i S. K., zaskarżając wyrok ten w całości, zarzucając: „obrazę przepisów prawa procesowego, polegającą na:

1. rażącym naruszeniu przepisu art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 25 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 34 § 3 k.p.k. oraz art. 399 § 1 k.p.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k., w zw. z art. 286 § 1 k.k., w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. polegającym na uprzedzeniu o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynów zarzucanych oskarżonym jako czynów kwalifikowanych z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w dacie publikacji wyroku Sąd I instancji z naruszeniem przepisu art. 34 § 3 k.p.k. i art. 25 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 399 § 1 k.p.k. wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę oskarżonych S. K. i N. b. w zakresie czynów opisanych w pkt II i III aktu oskarżenia i w tym zakresie przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P. jako właściwemu rzeczowo i miejscowo równocześnie wyrokując w oparciu o zmienioną kwalifikację prawną w odniesieniu do czynu I. Podejmując takie decyzje Sąd I instancji działał niewątpliwie w przeświadczeniu, że nie jest związany oceną prawną czynów opisanych w akcie oskarżenia (art. 399 § 1 k.p.k.), a ocena ta

wyprzedza kwestię właściwości rzeczowej Sądu. W oparciu o powyższe, Sąd I instancji zmienił ocenę prawną czynu z pkt I przyjmując, że działanie oskarżonych stanowiło przestępstwo usiłowania oszustwa, zaniechał jednak oceny, bardzo istotnej, do której był zobligowany, jaki charakter mają czyny z pkt II i III i czy nie tworzą one konstrukcji czynu ciągłego łącznie z czynem z zarzutu I zgodnie z dyrektywą art. 12 § 1 k.k.;

2. rażącym naruszeniu przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nierozpoznanie istoty zarzutu apelacji, opartego na naruszeniu art. 410 k.p.k. oraz art 7 k.p.k. (zarzuty w pkt 4 i 5 apelacji, o czym przekonuje uzasadnienie wyroku Sądu II instancji w pkt 3.1 formularza)- poprzez brak jakiegokolwiek odniesienia do argumentów zawartych w apelacji, a to do kwestii: blankietu weksla w kontekście użycia go w zakresie zawartej opłaty skarbowej od weksla, a nie kwoty pożyczki; oceny zmiennych zeznań małżonków G., strona 6-7 apelacji; braku potwierdzenia w zeznaniach K. K., czy też zeznań G., co do wykupu weksla w 2011 roku, a także niewiarygodności zeznań G. w zakresie jakim odnosiły się te zeznania do okazania księgi wieczystej, a także świadka S. (str. 7 apelacji). Tym samym Sąd II instancji naruszył zasadę rzetelnego procesu, nie odnosząc się w ogóle do argumentacji zarzutów apelacji obrońcy S. K., skupiając się bardziej na kwestiach zawartych w apelacji N. B., oraz wnosząc o uchylenie wyroku Sądu I i II instancji i przekazanie sprawy do łącznego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P.

W odpowiedziach na kasację zarówno Prokurator Rejonowy w P., jak i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, wnieśli o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje obrońcy skazanych, wniesione w formie jednego pisma procesowego, zasługiwały na oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k. jako oczywiście bezzasadne.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w niniejszej sprawie skazanej N. B. Sąd I instancji wymierzył karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych, przy czym wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby. Rozstrzygnięcie zostało utrzymane przez Sąd odwoławczy. Tymczasem zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ograniczenie to jednak nie dotyczy kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1).

Mając powyższe na uwadze, w odniesieniu do skazanej N. B. Sąd Najwyższy był uprawniony wyłącznie do zbadania wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 k.p.k., w tym weryfikacji zarzutu 1 kasacji.

Należy stwierdzić, że w sprawie nie doszło do zarzucanej w kasacji obrazy art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. Trafnie wskazano w odpowiedziach na kasację, że sąd I instancji orzekając w sprawie nie wykroczył poza swoją właściwość rzeczową, a tym samym Sąd odwoławczy prawidłowo przyjął zasadność przekazania przez Sąd I instancji sprawy Sądowi Okręgowemu w P. w zakresie czynów opisanych w punkcie II i III aktu oskarżenia. Stwierdzenie niewłaściwości Sądu Rejonowego w P. wynikało z faktu, że czyny

opisane w punkcie II i III oskarżenia ze względu na wartość mienia będącego znamieniem czynów zabronionych wynosiła 250 000 zł. To zaś zasadnie doprowadziło Sąd I instancji do przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 25 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 k.k. O właściwości rzeczowej sądu decyduje bowiem opis czynu i jego znamiona, a nie prawidłowa bądź nieprawidłowa kwalifikacja prawna przyjęta w akcie oskarżenia (zob. postanowienie SN z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt IV KK 533/19; wyrok SN z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt IV KK 351/12).

Należy również dodać, że zmiana kwalifikacji zarzucanych czynów była poprzedzona postępowaniem dowodowym przeprowadzonym przez Sąd Rejonowy w P., na co zwrócił uwagę Sąd odwoławczy. Tym samym nie ulega wątpliwości zgodność z prawem stwierdzenia przez ten sąd własnej niewłaściwości co do niektórych zarzutów. Decyzję w trybie art. 35 k.p.k. należy bowiem podejmować między innymi właśnie wówczas, gdy niewłaściwie skierowano sprawę do rozpoznania przez sąd rejonowy, a w rzeczywistości właściwym rzeczowo jest sąd okręgowy (zob. np. wyrok SN z dnia 9 stycznia 2013 r., sygn. akt V KK 382/12). Na etapie postępowania sądowego należy rozważać zasadność wskazywanej przez oskarżyciela publicznego właściwości rzeczowej sądu od strony opisu zarzucanego czynu i wskazanych w nim okoliczności, w tym wypadku także kwot wynikających z poszczególnych zarzucanych czynów, aby nie okazało się następnie, że dany sąd jest rzeczowo niewłaściwy do jej rozpoznania (zob. postanowienie SN z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt II KK 11/13).

Jednocześnie należy wskazać, że z opisu czynu opisanego w akcie oskarżenia w punkcie I wynika właściwość sądu rejonowego. W postępowaniu sądowym nie zostało ustalone, że czyn ten powinien być łącznie z zarzutami II i III ujęty jako czyn ciągły. Można odnieść wrażenie, że zarzut obrazy art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. skarżący wywodzi jedynie z postawionej przez siebie hipotezy o błędnym (jego zdaniem) pominięciu w kwalifikacji art. 12 k.k. Rzecz jednak w tym, że przeprowadzone postępowanie nie doprowadziło orzekających sądów do konieczności zmiany kwalifikacji czynu w tym zakresie.

Co istotne, kwestia ta nie stanowiła przedmiotu kontroli instancyjnej przeprowadzanej przez Sąd odwoławczy, bowiem zarzut obrazy prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 12 k.k. nie był podnoszony w apelacjach obrońców oskarżonych. Wskazywane przez skarżącego uchybienie treści art. 12 k.k. pozostaje jedynie niczym niepopartym przypuszczeniem. Skoro bowiem zarzutu naruszenia prawa materialnego obrońca nie podniósł w apelacji, to Sąd *ad quem* mógł naruszyć prawo w omawianym zakresie tylko poprzez zaniechanie działania z urzędu (ew. zarzut obrazy art. 440 k.p.k. w zw. z art. 12 k.k.). Taki z kolei zarzut nie został postawiony przez obrońcę w kasacji. W związku z powyższym w postępowaniu kasacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w art. 523 k.p.k. nie może być on rozpatrywany (zob. postanowienie SN z dnia 27 października 2021 r., sygn. akt V KK 478/21).

W sprawie nie zaistniały ponadto inne okoliczności stanowiące którąkolwiek bezwzględną przyczynę odwoławczą opisaną w art. 439 § 1 k.p.k.

Oczywiście bezzasadny okazał się również zarzut rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez

nierozpoznanie zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art. 410 k.p.k. oraz art 7 k.p.k. Jak już zaznaczono wcześniej, zarzut ten, ze względu na treść art. 523 k.p.k., był dopuszczalny wyłącznie wobec skazanego S. K., któremu wymierzono karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Zarzut ten mógłby okazać się zasadny wyłącznie w sytuacji, gdyby Sąd II instancji pominął w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji, jak również wtedy, gdy analizowałby je w sposób odbiegający od standardów kontroli instancyjnej bądź gdy przedstawiona w uzasadnieniu argumentacja zawierałaby braki (zob. np. wyrok SN z dnia 21 stycznia 2022 r., sygn. akt II KK 120/21). Z uwagi na treść art. 523 § 1 k.p.k. podnoszone w kasacji zarzuty muszą wskazywać na rażące naruszenie prawa, do którego doszło w postępowaniu odwoławczym, co w konsekwencji mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia sądu odwoławczego. Niedopuszczalne jest więc bezpośrednio kontestowanie w kasacji orzeczenia sądu pierwszej instancji, a także kwestionowanie ustaleń faktycznych (zob. np. postanowienie SN z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt I KK 59/21).

Tymczasem skarżący w kasacji motywując trafność zarzutu podjął próbę polemiki wyłącznie w zakresie ustaleń faktycznych. Treść kasacji nie dowodzi braków co do rozpoznania i uzasadnienia zarzutów apelacyjnych, a szeroki wywód ma na celu zakwestionowanie ustalonych przez Sąd I instancji faktów w sprawie. Skarżący usiłował bowiem dowieść, że kwota pożyczki nie stanowiła wartości, na jaką oznaczony był blankiet weksla. Uzasadnienie zarzutu sprowadza się do wykazywania, że błędnie zostały ocenione zeznania świadków, a także, że Sądy obu instancji bezzasadnie przyjęły niespójność i niewiarygodność wersji wydarzeń przedstawionej przez skazanych.

Tym samym nie została chociażby uprawdopodobniona nieprawidłowość kontroli instancyjnej dokonywanej przez Sąd odwoławczy.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.